

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Danne-Virke I

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 384.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig03val-shoot-idm139670057365264/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Danne-Virke I

skee, mere end noget andet, vilde bidrage til at vække Folkets historiske Aand, især, naar den alt forud var blevet dem lidt bekendt gennem fornævnte historiske Udtog. Imidlertid er det at mærke, at den, for at gjøre den tilsigtede Virkning, maatte læmpe Tunge og Rrim efter Folkets Øren, finde sig i samme Forandring, som Sprogets Aand har fundet sig i, thi ellers kom Fædrenes Aand derigennem ei til at tale til Folkets Hjerte, men for døve Øren. Læmpelig maatte mængenstedes Ordene, især Rimene, forandres, Aand og Mening og Indhold dog aldeles ubeskaaret og uforkrænket, saa Alt kunde falde let og klinge net i Folkets Øren. Denne Udgave skulde da være, ikke et Modstykke, men et Sidestykke efter menig Mands Tarv, til den Udgave for de Boglærde, der naturligviis skulde indtil den æugsteligste Omhyggelighed frede om dens ældste bekendte Skikkelse, der for det historiske Studium er ubetalelig. Mange kunde maaskee mene, at man heller maatte skrive en ny Rrimkrønike til Folket, end umage sig saameget med den gamle, og det er sandt, at det kostede vel mindre Umage, og gav Leilighed til at sige mange Ting, man nu maa glemme; men paa Nyttens skal man her ene see, og det er klart, at Fædrene maa selv bedst forstaa at oplive deres Minde hos Børnene, og vi veed desuden, det er en gammel Sandhed, at hvad der kommer lige fra Hjertet, gaar lige dertil, og Fædrene talde reent ud af Posen, imedens vi har ondt nok ved at tale reent udaf Skiægget; thi selv naar vi tale af Hjertet, gaar det dog for det meste først igiennem Hovedet, og de Hjerter, vor Tale skal virke paa, maa da være forenede med Hoveder, der omtrent svare til vores, ellers koster det Hovedbrud at forstaae os, og deraf følger, at Menigmand kan knap faae vore Tanker i sit Hoved, og faaer da endnu mindre vore Følelser i sit Hjerte. For altsaa at kunne give en ny Rrimkrønike, der svarede til den gamle, maatte vi blive saa fortrolige med Fædres Aand og Tungemaal, at vi talde som de, og lod dem da naturligviis tale selv med vor Tunge, netop hvad jeg nys foreslog. En anden Sag er det, om man ikke skulde udelade, hvad der blot fylder op, og vel stundum skiller ad, hvad der skulde høre sammen, thi naturligviis vare Fædrene ikke heller ufeilbare, samt om man ei skulde prøve at rime lidt i Fædrenes Aand og den gamle Stil om de følgende Konger.

Naar dette var skeet, da tør jeg mene, der var for Øieblikket ei stort mere at gjøre paa den Kant, men desmeer paa den anden, Udgaven nemlig af mangen gammel, hardtad uoverkommelig Bog og mangen vigtig Haandskrift. Vel kunde Udsigterne

Danne-Virke I

her synes temmelig mørke, men de ere dog neppe nogensteds lysere end i det Land, hvor Rosenkrones Stiftelse staaer ved Siden af det Magnæanske Legat, ene bestemt til vigtige Haandskrifters Trykning! En anden Ting, som det synes, mindre vanskelig at udføre, men dog langt vanskeligere, end den kan synes, er, at der i Skolerne og paa Høiskolen lagdes mere Vægt og Vind paa Historien, end hidtil er skeet; det vil ikke saameget sige, at mere skulde fordres lært, men der skulde de Unge opfyldes med dyb Ærbødighed for Historien, og, saavidt muelig, med sønlig Kiærlighed til den, som vor fælles Oidemoder og vise Lære-Mesterinde, og veiledes til at forstaae og benytte den Herliges Tale. Vel er det da herved en Biting, at de Unge skulde i Skolerne dybt indprænte sig en kort historisk Bog, som haade var deres Kiærlighed værdig, og gav dem en klar Oversigt af de vigtige Begivenheder, der udgiøre Verdens-Historiens Legeme; men denne Biting burde dog ei heller forsømmes, og med al min Barndoms Kiærlighed til og Manddoms Agtelse for de Bøger af Kall og Suhm, kunde man dog vel efter Tidens Tary og nærværende Leilighed haade ønske og fordrø lidt bedre.

Forresten maae det Forrige vise, at jeg ikke troer, det var nok, om man end ganske alvorlig vilde dyrke Historien ved en Side; thi er, som beviist, al sand Vidskab historisk, da maa nødvendig ogsaa al sand Videnskabelighed være, og al rigtig Underviisning drives historisk.

Dog, denne Afhandling er hardtad voxet Dannevirke over Hovedet, og hvad jeg da her kunde have mere at sige, vil jeg giemme til andre Steder, under Betragtning deels af Videnskabernes historiske og indbyrdes Forhold, deels af Underviisning, Skoler og Universiteter i det Hele.

Slutte vil jeg kun med det inderlige Ønske, at baade Ældre og Yngre vilde lægge det Sandheds Ord om Historien paa Hjerter, og med det trøstefulde Haab, at om end min Paamindelse skulde synes frugtesløs, vil den dog ikke være det, men leve op igien i høiere Kraft og under bedre Stjerner, at vække Danne-mænd til Kamp for Slægtens Helligdom paa Historiens Mark.